

**PARAULES DEL RECTOR
EN L'ACTE DE CELEBRACIÓ DEL NADAL DE 2012
A LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA**

Benvolguts membres de la comunitat universitària de la Pompeu Fabra,

Aquesta és la vuitena vegada que em dirigeixo a vosaltres abans de les festes de Nadal i, donada la cadència dels terminis dels mandats del rector, la darrera des d'aquesta posició. Ha estat un llarg període per a mi, curull d'experiències, unes més joioses i d'altres més doloroses, totes enriquidores. En aquests breus discursos de Nadal us he parlat ja de tantes coses, de massa coses potser: de la universitat i de la justícia, del coneixement i de la bellesa, de la reflexió i de la passió. En aquests moments difícils que vivim, enmig d'aquesta tan severa crisi econòmica, on costa mirar cap endavant amb un mínim d'esperança, potser ens cal aferrar-nos a alguns valors segurs, a aquelles coses que ens constitueixen com a persones. La més important de totes és, segons crec, l'amistat.

Es tracta d'un tema clàssic, al qual com sabeu es van referir els pensadors del passat. Al capítol vuitè de *L'ètica a Nicòmac*, un dels nostres doctors honoris causa a títol pòstum, Aristòtil, té les que són segurament algunes de les millors pàgines que mai no s'han escrit sobre aquest tema. Aristòtil ens diu que l'autèntica amistat no pot estar basada ni en l'interès, ni en el plaer, perquè l'amistat té vocació de permanència i només és possible entre iguals. L'amistat és una experiència només imaginable entre persones virtuoses, íntegres. Per això ens recorda que 'sense amics la vida humana no valdria la pena' i que 'la base de qualsevol comunitat és l'amistat'. Per tant, cultivar l'amistat, deixar-la créixer i florir és un bon missatge per aquests temps de penúria.

Ciceró va escriure un magnífic llibret sobre l'amistat, *De amicitia*, desenvolupant algunes d'aquestes idees. I va escriure al respecte coses molt belles que ara us vull recordar, emprant el llatí, el vell idioma de la universitat que ara ja gairebé només empra entre nosaltres, i molt de quan en quan, el rector. Ciceró escrigué:

'Quid dulcius quam habere quicum omnia audeas sic loqui ut tecum?'

és a dir –la traducció és meva, perdoneu la gosadia–:

'Què pot ser més dolç que tenir algú amb qui poder enraonar de tot com si fossis tu mateix?'

i també:

‘Qui esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes, qui illis aequè ac tu ipse gauderet?’

que en la meua versió diu:

‘Quina gràcia tindrien les coses bones que ens passen sinó hi hagués qui s’alegra d’elles igual que tu mateix?’.

Encara que només fos per aquestes coses val la pena tornar als clàssics. I ara us podria citar Michel de Montaigne i William Shakespeare. I us podria recordar, així vam encapçalar la nostra estratègia UPF25 anys, el Petrarca quan va dir ‘communis omnium sapientia’ i combinar-ho amb ‘communis omnium amicitia’, convidant-vos a tots a estretir les vostres relacions d’amistat per tal d’esdevenir una comunitat més autèntica. I podria aventurar-me a conjecturar que la modernitat en la qual encara vivim fou constituïda per dues fonts: l’humanisme i la revolució industrial. I que el primer sense la segona potser és buit, però la segona sense el primer és cega.

Però no ho faré més que de manera indirecta. Us recordaré a través de la poesia i de les cançons tres peces relacionades amb Catalunya que elogien l’amistat. Les tres ens fan millors. Gaudiu-les escoltant-les com jo les he gaudit mentre preparava aquestes paraules.

En primer lloc quatre versos de la preciosa *Epístola a Boscán*, que era un català de Barcelona, escrits pel seu amic Garcilaso de la Vega. Diuen així:

Desta vuestra amistad, que en tanto tengo,
Ninguna cosa en mayor precio estimo,
Ni me hace gustar del dulce estado
Tanto como el amor de parte mía.

En segon lloc uns versos escrits pel nostre gran poeta Salvador Espriu. Escrits a l'Alguer l'any 1960, evocant el seu amic Bartomeu Rosselló-Pòrcel mort als vint-i-cinc anys, més de vint anys abans. L'amistat, ho sabem, transcendeix la mort. I a mi em serveixen ara aquests versos per recordar tots els membres de la comunitat morts durant aquests anys, alguns amics inclosos. Són uns versos que va cantar meravellosament Marina Rossell. Són uns versos dedicats a un poeta mallorquí per una universitat que fa poc va fer doctor honoris causa Miquel Barceló i, com es va dir, va retre un homenatge a la cultura de Mallorca. Són uns versos del magnífic poema *La barca del temps*:

Com et diu el teu nom
I somriu
La ciutat de l'Alguer,
Allunyat amic meu
Que ara ets
Als xiprers,
A l'indret on comencen
A obrir el record
I el veler i el camí
Que et va ser
Sempre car

El camí de la mar

De l'Alguer

Allunyat amic meu

Si podies venir

Amb la barca del temps.

I acabo amb uns versos d'una cançó emblemàtica per a la meva generació (jo acabava de complir quinze anys) i per a molts de vosaltres. Als més joves els us expliquem després durant la copa de cava de comiat. Es tracta d'uns versos d'un cantautor portuguès José Alfonso que, com recordareu, diuen així:

Em cada esquina um amigo

Em cada rosto igualdade

Grândola, vila morena

Terra de fraternidade.

Que tingueu unes bones festes i el millor per al 2013!